

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 14 Ionawr 2025

- PRESENNOL:** Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd yn y Gadair)
- Cynghorwyr Non Dafydd, Jeff M Evans, John Ifan Jones, Euryrn Morris, Pip O'Neill, Derek Owen, Ken Taylor a Sonia Williams
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr,
Dirprwy Brif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol,
Pennaeth Gwasanaethau Oedolion,
Rheolwr Gweithredol (Tîm Arweinyddiaeth) (SOJ) (eitem 4 yn unig),
Rheolwr Gwasanaeth (Diogelu ac Ansawdd Ymarfer (SP) (eitem 5 yn unig),
Rheolwr Craffu, Swyddog Sgriwtini,
Swyddog Craffu (EA),
Swyddog Pwyllgorau (MEH),
Swyddog Gwasanaethau Pwyllgorau Gweddarlledu (FT).
- YMDDIHEURIADA U:** Cynghorwyr Dylan Rees a Margaret Murley Roberts
- Mrs Wenda Owen – Yr Eglwys yng Nghymru,
Mrs Gillian Thompson – Rhiant Lywodraethwr – Sector Ysgolion Cynradd,
Mr John Tierney – Yr Eglwys Gatholig.
- Cynghorydd Robin Williams – Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid a Gwasanaethau Tai.
- Pennaeth Democratiaeth.
- HEFYD YN BRESENNOL:** **Aelodau Portffolio**
- Cynghorydd Neville Evans – Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth a Morwrol;
Cynghorydd Carwyn Jones – Aelod Portffolio Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer;
Cynghorydd Dyfed W Jones – Aelod Portffolio Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd;
Cynghorydd Gary Pritchard – Arweinydd y Cyngor ac Aelod Portffolio Datblygu Economaidd;
Cynghorydd Alun Roberts – Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol;
Cynghorydd Dafydd Roberts – Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg;
Cynghorydd Nicola Roberts – Aelod Portffolio Cynllunio, Gwarchod

y Cyhoedd a Newid Hinsawdd;
Cynghorydd Dafydd R Thomas – Aelod Portffolio Prifffyrdd,
Gwastraff ac Eiddo.

Prif Swyddog – Medrwn Môn (eitem 4 yn unig).

Yn absenoldeb y Cadeirydd, cadeiriwyd y cyfarfod gan y Cynghorydd Gwilym O Jones yr Is-gadeirydd. Penodwyd y Cynghorydd Sonia Williams yn Is-gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn yn unig.

1 YMDDIHEURIADAU

Fel y nodwyd uchod.

2 DATGAN DIDDORDEB

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

3 COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfodydd canlynol yn gywir:-

- Cofnodion y cyfarfod arbennig a gynhaliwyd ar 13 Tachwedd, 2024.
- Cofnodion cyfarfod a gynhaliwyd ar 20 Tachwedd, 2024.

Yn codi:-

Eitem 3 – Adroddiad Blynyddol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Ynys Môn – 2023/2024

Nodwyd bod cynnydd wedi cael ei wneud yn dilyn yr argymhelliad i ofyn i'r Pwyllgor Gwaith ofyn am ddiweddariad gan y Grŵp Rhanbarthol, sy'n cael ei arwain gan y Bwrdd Iechyd, ar y gwaith a'r trafodaethau ynghylch atal hunanladdiadau.

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Medi 2024 – Eitem 5 – Cymunedau Ymlaen Môn

Cyfeiriwyd at y mater a godwyd yn y cyfarfod ar 12 Medi 2024 bod Swyddogion, ar y cyd â Môn CF, yn gwneud gwaith ymchwil i weld a allai unigolion sy'n byw mewn cymunedau lle mae'r gwasanaeth bws wedi cael ei ddileu elwa o raglen yrru Môn CF. Nodwyd bod Medrwn Môn wedi rhoi sylw i'r mater hwn.

4 PARTNERIAETHAU STRATEGOL - MEDRWN MÔN

Croesawodd y Cadeirydd Lyndsey Campbell-Williams, Prif Swyddog Medrwn Môn i'r cyfarfod.

Dywedodd yr Arweinydd a'r Aelod Portffolio Datblygu Economaidd bod Medrwn Môn yn un o 19 Cyngor Gwirfoddol Sirol (CGS) sy'n cael eu hariannu ledled Cymru i gefnogi grwpiau cymunedol a sefydliadau gwirfoddol. Nododd bod Medrwn Môn yn sefydliad trydydd parti strategol gyda'r Awdurdod hwn ac mai prif amcan y sefydliad yw helpu a hybu gwirfoddolwr a chefnogi sefydliadau trydydd parti ledled yr Ynys. Mae Medrwn Môn hefyd yn cynorthwyo'r Cyngor â 'Llunio Lleoedd', 'Cynghreiriau Lleol', Cynlluniau Trafnidiaeth mewn Cymunedau ynghyd â'r fenter Ynys 'Oed-Gyfeillgar'. Aeth ymlaen i nodi bod Medrwn Môn yn arwain y cynllun atal tloedi mewn partneriaeth â'r awdurdod lleol.

Dywedodd Prif Swyddog Medrwn Môn bod Medrwn Môn yn asiantaeth annibynnol sy'n darparu cyngor i sefydliadau gwirfoddol a grwpiau cymunedol i'w galluogi i weithio'n fwy effeithiol. Dywedodd bod gwaith craidd Medrwn Môn yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru. Bydd y trefniadau ariannu presennol yn dod i ben ar 31 Mawrth, 2025; mae achos busnes wedi cael ei lunio ar draws y 19 CGS i sicrhau cyllid am gyfnod o ddwy flynedd - 2025/2027. Fe amlygodd mai ffocws a phryder y grwpiau cymunedol yw sicrhau cyllid cynaliadwy i'w galluogi i ariannu gweithgareddau yn eu cymunedau. Derbyniodd 11 Grŵp Cymunedol gefnogaeth yn 2023/2024 i ddenu gwerth £353,000 o gyllid gan sefydliadau ariannu h.y. y Loteri Genedlaethol, Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru a Llywodraeth Cymru. Cefnogodd Medrwn Môn 84 grŵp yn ychwanegol i ddenu cyllid gwerth cyfanswm o £200,000 yn cynnwys gweithio mewn partneriaeth â'r Cyngor Sir i sicrhau'r Grant Gwirfoddoli Ieuenctid, y Grant Mannau Cynnes, Gweithgareddau'r Hydref a Llunio Lleoedd. Aeth ymlaen i ddweud bod Medrwn Môn wedi cynnig sesiynau hyfforddi rhad ac am ddim a bod canran uchel o bobl wedi cymryd mantais ohonynt. Nodwyd bod Grwpiau Cymunedol wedi derbyn £1.9m o gyllid gan sefydliadau ariannu mawr gyda chymorth Menter Môn a bod £313k wedi cael ei ddsbarthu o gronfeydd allweddol h.y. cyllid SPF i gefnogi Cynghreiriau Cymunedol. Dywedodd bod Medrwn Môn wedi ailstrwythuro ei staff craidd i gefnogi Cynghreiriau Cymunedol. Cyfeiriodd at y gwasanaethau gwirfoddol a ddarparwyd gan Medrwn Môn h.y. Carlinc, Cynlluniau Tro Da, Technoleg a Gofal, Linc Cymunedol Môn. Dywedodd bod y berthynas waith rhwng Medrwn Môn a'r Cyngor Sir ymhlith y gorau ar draws y Cynghorau Gwirfoddol Sirol yng Nghymru.

Fe wnaeth y Pwyllgor godi'r pwyntiau a ganlyn –

- Codwyd cwestiynau ynglyn ag elfennau pwysicaf gwaith Medrwn Môn yng nghyd-destun tloedi. Mewn ymateb dywedodd Prif Weithredwr Medrwn Môn mai'r prif her yw sicrhau cyllid craidd i gefnogi grwpiau cymunedol fel y gallant ddarparu gweithgareddau yn eu cymunedau a bod yn gynaliadwy yn y tymor hir.
- Codwyd cwestiynau ynghylch y newid yn y math o gymorth y mae unigolion a sefydliadau gwirfoddol lleol ei angen a p'un a yw'n rhagweld cynnydd yn y galw dros y blynyddoedd nesaf. Mewn ymateb dywedodd y Prif Weithredwr bod Medrwn Môn wedi ailstrwythuro ei staff i fynd i'r afael â'r cynnydd yn y galw am wasanaethau craidd. Nododd bod yr argyfwng costau byw wedi effeithio ar gyfleusterau cymunedol yn ogystal ag unigolion a bod trafodaethau wedi cael eu cynnal ynglŷn â chynaliadwyedd rhai grwpiau cymunedol a p'un a ddylid uno rhai

grwpiau o fewn cymunedau. Aeth ymlaen i ddweud bod cynnydd wedi bod yn y galw am y gwaith prosiect craidd a ddarperir gan Medrwn Môn yn dilyn y pandemig.

- Cyfeiriwyd at y grwpiau cymunedol a ddaeth i ben yn ystod y pandemig. Holwyd p'un ai a oes unrhyw ystadegau ar gael ynglyn â faint sydd wedi dod i ben a faint sydd wedi parhau h.y. yn ystod y flwyddyn i bum mlynedd ddiwethaf. Mewn ymateb dywedodd y Prif Swyddog bod gan Medrwn Môn gronfa ddata sy'n dangos y tueddiadau a pham bod rhai gwahanol grwpiau wedi dod i ben ac wedi bod yn cael trafferth ymdopi. Mae'r staff craidd yn gallu gweld yr wybodaeth fel y gallant dargedu adnoddau i fynd i'r afael ag anghenion cymunedau penodol. Dywedodd yr Arweinydd bod pob sefydliad sector gwirfoddol yn cael trafferth sicrhau cyllid a chadw a denu'r gwirfoddolwyr sydd eu hangen i gefnogi'r gweithgareddau y maent yn eu darparu.
- Codwyd cwestiynau ynghylch beth arall y gellid ei gyflawni pe byddai'r adnoddau ar gael a p'un a fydd pob un o'r Cynghreiriau Cymunedol yn gallu parhau yn y dyfodol. Dywedodd y Prif Swyddog bod cyllid craidd yn hanfodol er mwyn gallu cefnogi grwpiau cymunedol; mae'n allweddol cadw staff i gefnogi'r grwpiau hyn er mwyn gwella cyfleusterau a gweithio'n fwy effeithlon i greu cymunedau cynaliadwy.
- Codwyd cwestiynau ynghylch Cydlynwyr Asedau Lleol a p'un ai a ydynt yn cydweithio ag Aelodau Etholedig. Mewn ymateb dywedodd y Prif Weithredwr bod pedwar cydlynnydd ar yr Ynys a'u bod yn gweithio â'r Cynghreiriau Cymunedol. Dywedodd mai'r weledigaeth ar gyfer y dyfodol yw y byddant yn bwrw gwreiddiau yn eu cymunedau a bydd hyn yn rhan o'r cynllun datblygu ar gyfer y dair blynedd nesaf.
- Codwyd cwestiynau ynghylch sut y gellid gwella'r cydweithio rhwng y Cyngor Sir a sefydliadau. Mewn ymateb dywedodd y Prif Swyddog bod y berthynas waith rhwng Medrwn Môn a'r Awdurdod wedi bod mewn bodolaeth ers dros ddeuddeg mlynedd. Rhoddodd enghreifftiau o gydweithio mewn gwahanol ardaloedd ar yr Ynys a gyda gwasanaethau o fewn y Cyngor Sir.
- Codwyd cwestiynau ynghylch sut y gall Aelodau Etholedig gefnogi gwaith Medrwn Môn fel sefydliad sector gwirfoddol. Mewn ymateb dywedodd y Prif Swyddog mai'r prif bwynt cyswllt yw'r Cynghreiriau Cymunedol. Nododd mai Medrwn Môn yw'r unig Gyngor Gwirfoddol Sirol sy'n gweithio ag Aelodau Etholedig a Chynghorau Tref a Chymuned i ddarparu cymorth a hyfforddiant. Aeth ymlaen i ddweud bod Medrwn Môn yn barod i gefnogi a chynorthwyo prosiectau lleol mewn cymunedau os yw'r Aelodau Etholedig yn meddwl y byddai hynny o gymorth.
- Codwyd cwestiynau ynghylch rhannu gwybodaeth am gynlluniau cludiant mewn ardaloedd gwledig. Mewn ymateb dywedodd y Prif Swyddog eu bod wedi bod yn gweithio â'r Adran Briffyrdd yn ddiweddar a bod ystadegau wedi cael eu rhannu i roi gwybod ble mae'r gwasanaethau cyhoeddus yn cael eu darparu a pha mor aml mae'r gwasanaethau bysiau'n cael eu defnyddio. Nododd bod Medrwn Môn wedi ariannu astudiaeth dichonadwy fel bod y Cynghreiriau'r ymwybodol o'r ardaloedd a allai elwa o drafnidiaeth cymunedol. Bydd y canlyniadau tymor byr a hir yn cael eu trafod rhwng y Cyngor a'r llwybrau ariannu a bydd rhaid iddynt fynd i'r afael ag anghenion cludiant cymunedau a rhannu cyfleusterau â Chynghreiriau eraill. Dywedodd y Prif Weithredwr er bod y cyfryngau cymdeithasol yn cael eu defnyddio i rannu gwybodaeth gyda chymunedau, nid yw pawb yn eu defnyddio, ac mae rhai heb fynediad i'r platfformau hyn, felly mae

rôl y Cynghreiriau Cymunedol yn bwysig er mwyn rhannu gwybodaeth â thrigolion.

- Cyfeiriwyd at ymgynghoriad Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ar y Cynllun Cludiant. Mewn ymateb dywedodd y Prif Swyddog y bydd y trafodaethau yn gysylltiedig â'r astudiaeth dichonolrwydd o anghenion cludiant cymunedau a gwblhawyd gan Medrwn Môn yn cael eu cynnwys yn y Cynllun Cludiant Rhanbarthol. Holwyd p'un ai a fydd Medrwn Môn yn rhannu gwybodaeth am ymgynghoriad Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru â phobl sydd heb fynediad at blatfform cyfryngau cymdeithasol neu sydd methu mynd i hwb cymunedol neu lyfrgell i ymateb i'r ymgynghoriad. Mewn ymateb dywedodd y Prif Weithredwr y bydd sesiynau ffocws yn cael eu cynnal i roi gwybod i bobl am yr ymgynghoriad Cynllun Cludiant a bydd Medrwn Môn yn rhannu'r sylwadau â'r Bwrdd Uchelgais yn dilyn hynny.
- Holwyd p'un ai a oedd problemau o ran recriwtio gwirfoddolwyr. Mewn ymateb dywedodd y Prif Weithredwr mai Benllech a Seiriol sydd â'r nifer uchaf o wirfoddolwyr ar yr Ynys. Fodd bynnag, dim ond dau wirfoddolwr sy'n gysylltiedig â'r cynllun Car Linc drwy Medrwn Môn ac mae hyn yn gallu bod yn heriol.

Diolchodd y Cadeirydd i Brif Swyddog Medrwn Môn am ei chyflwyniad.

PENDERFYNWYD nodi'r cyflwyniad gan Medrwn Môn.

5 DIOGELU CORFFORAETHOL

Cafwyd cyflwyniad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Dywedodd yr Aelod Portffolio Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd bod Diogelu'n gyfrifoldeb i bawb. Mae gan bob gwasanaeth a phob gweithiwr, waeth be fo'u rôl, gyfrifoldeb dros ddiogelu pobl. Cyfeiriodd at y data yn yr adroddiad sy'n amlygu faint o staff a gwblhaodd yr hyfforddiant mandadol yn ystod 2023/2024. Aeth ymlaen i ddweud y bydd Cynllun Gweithredu newydd yn cael ei gyflwyno ynghyd ag adolygiad o'r Polisi Diogelu Corfforaethol a'r Cynllun Hyfforddi yn ystod Ch4.

Adroddodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod yr adroddiad yn amlygu cyfrifoldeb y Cyngor Sir i sicrhau bod staff, gwirfoddolwyr a chontractwyr yn ymwybodol o ddiogelu wrth eu gwaith o ddydd i ddydd a'u bod yn gwybod sut i godi pryder. Cynhaliwyd adolygiad o'r Cynllun Diogelu Corfforaethol a fydd yn cael ei gyhoeddi ar 1 Ebrill, 2025. Bydd y Cyngor yn parhau i sicrhau ymarfer effeithiol, yn cynnwys gosod safonau clir ac effeithiol a gofynion cydymffurfiaeth contractau ar gyfer darparwyr gwasanaethau cyhoeddus allanol.

Wrth ystyried yr adroddiad, fe wnaeth y Pwyllgor drafod y materion a ganlyn-

- Codwyd cwestiynau ynghylch rôl y Dirprwy Brif Weithredwr fel pencampwr gwrth gaethwasiaeth. Mewn ymateb dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr ei fod yn aelod o Fwrdd Diogelwch Cymunedol ar y cyd â Chyngor Gwynedd a'i fod yn mynychu cyfarfodydd diogelu rhanbarthol a bod y Prif Weithredwr yn mynychu cyfarfodydd diogelu cenedlaethol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod diogelu'n cynnwys sawl maes (h.y. caethwasiaeth, prevent, trais yn erbyn menywod a genethod) a bod gwahanol Swyddogion o'r Cyngor yn

mynychu gwahanol gyfarfodydd. Nododd bod rhaid sicrhau bod y Swyddogion priodol yn mynychu'r cyfarfodydd a rhannu gwybodaeth.

- Mae'r adroddiad yn nodi bod y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol wedi ymweld â phob Gwasanaeth yn y Cyngor yn ddiweddar i hyrwyddo sut mae diogelu'n gyfrifoldeb i bob gwasanaeth yn y Cyngor. Codwyd cwestiynau ynglŷn â phwy a oedd yn bresennol yn ystod yr ymweliadau hyn. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod ganddo gyfrifoldeb statudol fel Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol i sicrhau bod pobl yn ymwybodol o Ddiogelu Corfforaethol ac yn deall beth y mae hynny'n ei olygu. Dywedodd ei fod wedi bod mewn cyfarfodydd gydag Uwch Reolwyr, gradd 8 ac uwch, i amlygu materion diogelu ac i gael rhyw amcan o anghenion gwasanaethau penodol. Cyfeiriodd at 'Teulu Môn' sef y pwynt cyswllt cyntaf ar gyfer gwasanaethau gofal cymdeithasol, sy'n rhoi dulliau ymyrraeth gynnar ac atal sy'n canolbwyntio ar deuluoedd ar waith. Nododd y gall unrhyw un gysylltu â 'Teulu Môn' i roi gwybod am unrhyw broblemau.
- Codwyd cwestiynau ynglŷn â pha sicrwydd y gellir ei roi bod yr Awdurdod Lleol yn cwrdd â'i oblygiadau Diogelu Corfforaethol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod polisïau a gweithdrefnau cadarn ar waith sydd wedi'u sefydlu yng ngwasanaethau'r Cyngor ac fe all staff hefyd gymryd rhan mewn hyfforddiant rheolaidd, fodd bynnag nid yw hyn yn golygu nad oes risg y gallai plentyn neu oedolyn gael ei gam-drin.
- Cyfeiriwyd at yr adroddiad sy'n nodi bod angen adolygu'r hyfforddiant diogelu ar gyfer Llywodraethwyr Ysgolion. Mewn ymateb dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod angen cryfhau'r hyfforddiant diogelu ar gyfer Llywodraethwyr Ysgolion a'u hatgoffa am Teulu Môn. Dywedodd y Prif Weithredwr bod Cynllun Hyfforddi ar gyfer Aelodau Etholedig ar gyfer 2025/26 a bod modd iddynt ofyn am hyfforddiant ychwanegol drwy eu Arweinydd Grŵp.
- Codwyd cwestiynau ynghylch sut fydd y Cyngor yn sicrhau bod busnesau a gwasanaethau lleol yn mynd ati'n rhagweithiol i rannu gwybodaeth a datblygu ymyraethau i gefnogi diogelu corfforaethol fel y nodir yn yr adroddiad, gan fod y sefydliadau hyn mewn sefyllfa unigryw i adnabod arwyddion cam-fanteisio a gwahanol fathau o gamdriniaeth. Mewn ymateb dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod yr eirfa diogelu briodol wedi cael ei chytuno ac y bydd yr hyfforddiant ar gael i'r sefydliadau hyn maes o law h.y. gwestai, bwytai, siopau trwyddedig, gyrwyr tacsï, lletyai Gwely a Brechwast, sinemâu neu safleoedd trwyddedig eraill a all ddod i gysylltiad â phlant ac oedolion sydd mewn perygl o niwed. Amlygwyd y gellir defnyddio Teulu Môn i rannu pryderon a bod Teulu Môn yn mynd i ddigwyddiadau cymunedol ac ysgolion i godi ymwybyddiaeth o ddiogelu. Aeth ymlaen i ddweud bod contractau'r Cyngor bellach yn cynnwys paragraff sy'n amlygu'r ffaith bod yn rhaid i gontractwyr lynu wrth bolisïau Diogelu'r Cyngor.
- Codwyd cwestiynau ynghylch y mesurau sydd ar waith i sicrhau bod staff yn cwblhau'r hyfforddiant Diogelu Corfforaethol a sut y caiff hyn ei fonitro. Mewn ymateb dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod data ynglŷn â nifer y staff sydd wedi cwblhau'r pum modiwl mandadol ar ddiogelu ar gael yn yr adroddiad. Dywedodd bod y data'n amlygu bod angen gwella cydymffurfiaeth mewn ysgolion a bod yr hyfforddiant yn berthnasol i bob aelod o staff sy'n gyfrifol am redeg yr ysgol o ddydd i ddydd nid dim ond athrawon. Bydd hyfforddiant diogelu yn cael ei ddarparu yn yr ysgol i bawb sydd ei angen fodd bynnag gan fod trosiant staff yn uchel fe all fod yn anodd targedu pob aelod o'r staff. Holwyd

p'un a ddylid darparu hyfforddiant gloywi pob dwy flynedd yn hytrach na phob pedair blynedd fel sy'n digwydd ar hyn o bryd. Mewn ymateb dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr bod y Gwasanaeth Addysg ac ysgolion yn dilyn canllawiau Llywodraeth Cymru sy'n nodi y dylid cwblhau'r hyfforddiant diogelu pob pedair blynedd. Fodd bynnag, mae'r ysgolion yn paratoi rhestr o'r cyfleoedd hyfforddi sydd ar gael i lywodraethwyr ac fe allant ddewis cymryd mantais o'r cyfleoedd hynny ai peidio. Aeth ymlaen i ddweud bod yr ysgolion hefyd yn cadw cofnod o bwy sydd wedi cwblhau'r hyfforddiant diogelu. Dywedodd y Prif Weithredwr bod llawer o waith wedi cael ei wneud gan yr Adran Adnoddau Dynol dros y tair blynedd ddiwethaf er mwyn gwella'r wybodaeth. Rhaid darparu'r hyfforddiant i bob aelod o'r staff ac mae hyn yn gallu bod yn heriol gan fod yn rhaid i'r staff hefyd gwblhau eu gwaith dydd i ddydd yn ogystal.

- Holwyd p'un a ddylid hepgor ysgolion o'r data ar yr hyfforddiant diogelu mandadol sydd wedi'i nodi yn yr adroddiad gan fod ganddynt eu cofnodion eu hunain a chan bod y niferoedd yn is o lawer o gymharu â gwasanaethau eraill. Cyfeiriwyd hefyd at y ffaith bod llai o staff ysgol wedi cwblhau'r cwrs diogelwch seiber o gymharu â gwasanaethau eraill. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod y data a gyflwynwyd ar yr hyfforddiant diogelu yn ymwneud â 2023/24 a bod yn rhaid cydnabod bod staff ysgol yn rhan o staff corfforaethol yr Awdurdod a'u bod hefyd yn rhan o'r gweithdrefnau diogelu allweddol. Nododd bod prosesau ar waith i wella data mewn ysgolion. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr y gellid trefnu Sesiwn Briffio i Aelodau Etholedig ar y modd y mae ysgolion yn cyfrannu at y trefniadau Diogelu Corfforaethol.
- Nodwyd y dylai'r data gynnwys gwybodaeth am yr hyfforddiant diogelu mandadol a gwblhawyd gan Aelodau Etholedig.
- Cyfeiriwyd at addysg ddewisol yn y cartref a holwyd p'un a ydi'r Cyngor yn monitro'r plant yma a p'un a oes gan y Cyngor adnoddau digonol i ymweld â hwy yn y cartref. Fel Cadeirydd y Panel Sgriwtini Corfforaethol, dywedodd y Cynghorydd Gwilym O Jones bod y Panel yn derbyn adroddiadau rheolaidd ar addysg ddewisol yn y cartref a bod Swyddogion Addysg yn ymweld â'r plant yma yn y cartref. Nododd bod perthynas glos rhwng yr Adran Addysg a'r Adran Gwasanaethau Cymdeithasol yn gysylltiedig ag addysg ddewisol yn y cartref. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod gwybodaeth yn cael ei rhannu rhwng yr Adran Addysg a'r Adran Gwasanaethau Cymdeithasol, a rhoddodd sicrwydd bod gan yr Adran Gwasanaethau Cymdeithasol weithlu digonol. Fodd bynnag, mae'r ddeddfwriaeth yn nodi na ellir gorfodi'r rhiant i ganiatáu mynediad. Aeth ymlaen i ddweud bod y Gwasanaeth Dysgu a'r Gwasanaeth Plant a Theuluoedd wedi ymateb i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar addysg ddewisol yn y cartref. Byddai'n well gan yr Awdurdod weld Athrawon a Gweithwyr Cymdeithasol yn cwrdd â theuluoedd plant sydd/fydd yn derbyn addysg yn y cartref, ond ni dderbyniwyd yr argymhelliad hwn gan Lywodraeth Cymru. Dywedodd bod y mater hwn yn cael ei godi dro ar ôl tro gyda Llywodraeth Cymru gan fod mwy a mwy o blant, o bob cwr o Gymru, yn derbyn addysg yn y cartref. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr bod Sesiwn Briffio Aelodau wedi cael ei chynnal yn ddiweddar ar addysg ddewisol yn y cartref. Nododd bod canllawiau a gofynion cenedlaethol yn gysylltiedig ag addysg ddewisol yn y cartref. Mae Swyddog yn y Gwasanaeth Dysgu sy'n gyfrifol am addysg ddewisol yn y cartref. Pan fydd plentyn ei gofrestru ar gyfer addysg ddewisol yn y cartref mae'r Swyddog yma ac Athro yn ymweld â'r teulu yn y

cartref ac yn trefnu sesiynau addysg ac yn darparu sesiwn blynyddol ar ddiogelu yn unol â'r gofynion cenedlaethol.

- Holwyd ynglŷn â'r strategaethau fydd yn cael eu defnyddio i sicrhau ymatebion cynhwysfawr wrth ymgynghori â phlant a phobl ifanc, er mwyn deall eu profiadau hwy o fod yn rhan o drefniadau diogelu sy'n canolbwyntio ar y plentyn. Mewn ymateb dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod prosesau ar waith i gefnogi plant gan eu bod yn treulio'r rhan fwyaf o'u hamser yn yr ysgol. Nodwyd bod modd i ysgolion gysylltu â 'Teulu-Môn' os ydynt yn poeni am blentyn. Dwedodd ei fod ef a'r Rheolwr Diogelu yn rhan o'r Fforwm Penaethiaid a'u bod yn gallu rhannu profiadau a phryderon ynglŷn â diogelu. Aeth ymlaen i ddweud nad yw pob plentyn yn fodlon rhannu eu profiadau ag athro ond efallai byddant yn fodlon siarad â Gweithiwr Ieuenctid neu Eiriolwr, os oes ganddynt eiriolwr. Dywedodd bod gwahanol fforymau ar gael le gall plant a phobl ifanc fynegi eu pryderon a bod gan Barnardos a'r NSPCC linellau cymorth. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr bod gwasanaeth Cwnsela ar gael yn y Gwasanaeth Dysgu a bod pob ysgol ar yr ynys wedi cwblhau'r hyfforddiant Deall Trawma. Aeth ymlaen i ddweud y bydd yr hyfforddiant diogelwch seiber hefyd yn cael ei ystyried.
- Holwyd p'un a oes modd cysylltu â Teulu Môn yn ddiennw. Mewn ymateb dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol mai rôl Teulu Môn yw cynnig cyngor a chymorth a derbyn atgyfeiriadau pan fo hynny'n briodol. Hoffem feddwl y byddai pob gweithiwr proffesiynol yn fodlon rhannu eu pryderon â'r teulu (pa fo hynny'n briodol) cyn ffonio Teulu Môn er mwyn i ni fod yn agored â'r teuluoedd yr ydym ni'n gweithio a hwy. Nododd bod risg y gallai pobl roi gwybodaeth faleisus os ydynt yn cysylltu'n ddiennw, a bod angen tystiolaeth i gefnogi unrhyw bryderon. Holwyd faint o amser y mae'n ei gymryd i ymateb i bryderon. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ei bod hynny'n dibynnu ar natur y pryder. Yn y lle cyntaf bydd yr Heddlu'n cael gwybod a bydd penderfyniad yn cael ei wneud ar y cyd. Nododd mai'r Heddlu fydd yn arwain mewn argyfwng ond y bydd y gwasanaethau Cymdeithasol hefyd yn bresennol.
- Holwyd p'un a ydi'r Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol yn trafod materion diogelu yn yr un modd ag y mae'r Panel Sgrwtini Addysg. Awgrymodd y Prif Weithredwr y gallai'r Panel Sgrwtini Addysg a'r Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol drafod y gwaith o graffu ar adroddiadau Diogelu Corfforaethol yn y dyfodol. Yna gall Cadeiryddion y Paneli adrodd yn ôl i'r Fforymau Cadeiryddion/Is-gadeiryddion Sgrwtini cyn cyflwyno'r adroddiadau i'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio.

Ar ôl archwilio'r wybodaeth a rannwyd ac adolygu datblygiadau yn ystod y 9 mis diwethaf, PENDERFYNWYD bod y Cyngor yn cyflawni ei rwymedigaethau Diogelu Corfforaethol yn llawn.

CAMAU GWEITHREDU:

- **Gwahodd y Fforwm Cadeiryddion / Is-gadeiryddion Sgrwtini i ystyried cyfraniad y Panel Sgrwtini Addysg a'r Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol i'r gwaith o graffu ar adroddiadau Diogelu Corfforaethol cyn iddynt gael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio. [Gweithred i'r Rheolwr Sgrwtini].**

- Sicrhau bod yr Aelodau Etholedig a staff yn rhoi blaenoriaeth i fynychu hyfforddiant mandadol ar ddiogelwch seiber.
- Trefnu cyflwyniad yn ystod Sesiwn Briffio Aelodau ar gyfraniad ysgolion i drefniadau Diogelu Corfforaethol yr Awdurdod. [Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc].
- Ystyried strwythur yr adroddiadau Diogelu Corfforaethol, ac yn benodol rhoi blaenoriaeth i gynnwys gwybodaeth ar wahân ar drefniadau diogelu mewn ysgolion

6 BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR GWAITH 2024/2025

Cyflwynwyd adroddiad y Rheolwr Sgriwtini a oedd yn cynnwys Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio ar gyfer 2024/2025 i'w ystyried.

PENDERFYNWYD:-

- Cytuno ar y fersiwn gyfredol o'r flaen raglen waith ar gyfer 2024/2025.
- Nodi'r cynnydd hyd yma o ran gweithredu'r flaen raglen waith.

Daeth y cyfarfod i ben mewn am 4.10 pm

**CYNGHORYDD GWILYM O JONES
IS-GADEIRYDD YN Y GADAIR**